

कीर्तिपुर सन्देश

KIRTIPUR SANDESH WEEKLY

साप्ताहिक

वर्ष १ अंक १८

ने. सं. ११३२ थिंलाथ्व षष्ठी बुधवा: २०६८ मंसिर १४ गते बुधवार (Nov-30, 2011)

मुल्य : ५/- (न्यातका)

शान्ति र संविधानका लागि कीर्तिपुरको खबरदारी

कीर्तिपुरवासीको हस्ताक्षर

सभामुखलाई बुझाइयो

कीर्तिपुर सन्देश /

नेपालको हरेक जन आन्दोलनमा अग्रणी भूमिका निभाइ आएका कीर्तिपुरका जनताले गत मंसिर १० गते शनिवार एक शान्ति यालीको आयोजना गरी शान्ति र संविधानको लागि खबरदारी गर को छ । नागरिक सरोकार केन्द्र कीर्तिपुरको आयोजनामा भएको सो यालीमा कीर्तिपुरका श्रमजीवि जनता, बुद्धिजीवी र विभिन्न महिला समूह, विद्यार्थीहरू समेत गरी हजारौंको सहभागिता रहेको थियो । यालीमा सहभागीहरूको हात हातमा 'हाम्रो चाहना शान्ति र संविधान' 'दीर्घकालिन शान्ति स्थापना गर' 'शान्ति र नयाँ संविधानको लागि कीर्तिपुरको खबरदारी' 'हाम्रो भविष्य सुरक्षित गर' भन्ने

प्लेकार्ड बोकेका थिए । कीर्तिपुरको पाँगा दोबाटोमा भेलाभै पाँगा, नगाउँ, कीर्तिपुरको परिक्रमा गरी नयाँबजारस्थित लोकतान्त्रिक चोकमा कोणसभामा परिणत भएको थियो ।

कोणसभाको संचालन नागरिक सरोकार केन्द्रका सचिव हरि शरण महर्जनले २०६२ सालको जन आन्दोलनमा कीर्तिपुरे जनताले यही लोकतान्त्रिक चोकमा शाही सेनाको ट्यांकरको अगाडि सुतेर शान्तिपूर्ण तरिकाले धर्ना दिएर

शाही सेनाको ट्यांकरलाई रोकेको स्मरण गराउनु भयो । अहिले पनि संविधान बनाउन भनेर चुनेर पठाएका सभासदहरूले साढे तीन वर्षमा पनि संविधान नबनाई भत्तामात्र पचाएर देश कंगाल बनाएकोले खबरदारी गर्न यो याली आयोजना गरेको बताउनु भयो । कीर्तिपुर नगरपालिकाका पहिलो जननिर्वाचित मेयर हरि काजी महर्जनले जनताको अगाडि कुनै पनि तानाशाह टिक्न

सक्दैन । जनताको शक्ति भनेको सर्वशक्ति हो । ठूला ठूला तानाशाहलाई राजगद्दीबाट जनताले उतारेका छन् भने जनताको छोरालाई सिंहासनमा बसाएको पनि उदाहरणहरू रहेका छन् ।

त्यसैले अहिलेका सभासदहरूले जनताको भावनाको कदर नगरी यदि भत्ता पकाउने मात्र काम गरिरहेमा जनताले छाड्ने छैन भन्ने खबरदारी गर्न यो याली आयोजना गरेको

बताउनु भयो । सभाको अन्तमा नागरिक सरोकार केन्द्र कीर्तिपुर का संयोजक प्रा.डा. शिवशरण महर्जनले जब जब देशमा संकट आउँछ तब तब कीर्तिपुरे जनता देश बचाउन जुरमुराएको इतिहास प्रसस्तै छन् । आज पनि यी हजारौं जनाको सहभागीताले कीर्तिपुरे जनता जागेको बताउनु भयो । उहाँले यो शान्ति याली आयोजना गर्नु पर्नाको कारण बताउँदै भन्नुभयो । 'देशमा दीर्घकालिन शान्ति स्थापना तथा

नयाँ संविधान जारी गराउन, जनादेश बमोजिम २ वर्षभित्र संविधान सभाले नयाँ संविधान निर्माण गरिसक्नु पर्नेमा पटक पटक म्याद थपी संविधान निर्माण कार्य अवरुद्ध बनिरहेको वर्तमान अवस्थामा नयाँ संविधानको निम्ति पर्याप्त दबाव सृजना गर्न, देशको सामाजिक/राजनैतिक आन्दोलन समग्रमा कमजोर बनिरहेको सन्दर्भमा नागरिक समाजको खबरदारीका निम्ति देशमा क्रियाशील प्रमुख राजनैतिक दलहरूको ध्यान शान्ति प्रक्रिया पूरा गरी नयाँ संविधान जारी गर्ने कार्यमा केन्द्रित गराउन । नयाँ संविधान निर्माण र दीर्घकालीन शान्तिका लागि जनता आन्दोलित छन् भन्ने अनुभूति गराउन ।'

यसै बीच नागरिक सरोकार केन्द्र कीर्तिपुरले मंसिर ९ गतेदेखि ११ गतेसम्म हस्ताक्षर संकलन गरी मंसिर १२ गते सभामुखलाई बुझाइएको छ ।

समलटोलबासीद्वारा श्रामणेर हरूको स्वागत तथा भोजन दान

गत मंसिर ११ गते कीर्तिपुर समलटोलबासीहरूले लुम्बिनीमा भएको प्रबज्यामा भाग लिइ आउनु भएका १६८ जना श्रामणेरहरूलाई स्वागत गर्नुका साथै जलपान, भोजन दान दिएको थियो ।

बाँकी ६ पेजमा....

कीर्तिपुर सन्देश

लोप भएको

देउलालाई थकाली

बनाई खुवाउने

भोज पेज ३

पाँगाको

विष्णुदेवी

जात्रा

पेज ५

Admission Open

Renu Shakya

Best Result with

72.2%

in TU Board Exam

of BBS 1st year

(TU Topper)

Asian International college

Kirtipur-17, Nayabazar, Tel:4335713, E-mail: aic.college@gmail.com

Opening Soon

?

9848555555

कानुनी सल्लाहकार
ज्ञानबहादुर महर्जन
प्रकाशक:
नजरराम महर्जन
सम्पादक
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रबन्धक
निरजमान सिंह
 काठमाण्डौ जि. प्र. का दर्ता नं. २११-२०६७/०६८

व्यवस्थापन
भरत महर्जन, सनम श्रेष्ठ
फोटो पत्रकार
नविन जोशी

प्रेस: शर्मीला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाण्डौ
 कार्यालय: निखासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३
 फोन नं.: ४३३३००७, ९८४१४०१०७७
 kirtipur_sandesh@live.com

भारतसित भएको बिप्पा सम्झौता र राष्ट्रियताको प्रश्न

नेपालको वर्तमान प्रधानमन्त्री डा. बाबुराम भट्टराई भारतको भ्रमण पश्चात नेपालका विभिन्न संचार माध्यममध्ये एउटा शब्दले प्रमुख स्थान ओगटेको देखिन्छ, त्यो शब्द हो 'बिप्पा'। चिया पसलदेखि चोकचोक गल्लिगल्लिमा समेत एक शब्दको शाब्दिक अर्थ अर्को नेपालीलाई प्रश्न गरिरहेका छन् के हो यो बिप्पा बिप्पा भनेको। खै नेपालका प्रधानमन्त्री भारत जांदा लालमोहर गरी आएको सम्झौताको नाम भन्छन् क्या हो क्या हो। जे होस् नेपाल भरी नै पढाई लेखाईमा अक्कल दर्जा पाएका प्रधानमन्त्रीले गरेर आएको सम्झौता ठिकै होला नि। अर्को व्यक्तिले कुरा थप्छन् खै के भन्ने के नभन्ने भारतलाई खुसी पार्न यो सम्झौता गरेर आएको भन्छन् नत्र सत्ता टिकाउन नै मुस्किल पर्छ।

बिप्पा भन्नाले अग्रेजी शब्दमा Bilateral Investment Promotion and Protection Agreement (BIPPA) अर्थात् व्यापारको सुनिश्चितताको प्रत्याभुति भन्ने बुझिन्छ। प्रधानमन्त्री भारत भ्रमण गएको वेलामा ई.सं २१ अक्टोबर २०११ का दिन यो बिप्पा सम्झौता भएका थिए। नेपालमा स्पष्ट रुपमा आफ्नो राष्ट्रिय औद्योगिक नीति नै नभएको अवस्थामा विदेशी लगानी भित्र्याउने नाममा सम्झौताको जर्जिर माथी जर्जिरले आर्थिक तथा औद्योगिक नीतिमा अझ जर्जिर जाने बाहेक अरु केही होला जस्तो लाग्दैन। भारतमा पनि भारतीय उद्योगीहरूले आफुले चलाउने उद्योगको आफ्नै देशमा पनि उद्योग बिमा गरेर मात्र उद्योग सञ्चालन गर्न पाउँछ।

कुनै गृहकार्य समेत नगरी हचुवाको भरमा भारतसंग सम्झौता माथि सम्झौता गर्नु भनेको सन् २५ अप्रिल १९५४ मा तत्कालिन प्रम मातृका प्रसाद कोईरालाले गरेका कोशी सम्झौता, तथा महाकाली सन्धि, गण्डकी सन्धी जस्तै हुनेमा दुई मत नहोला। नेपालका कुनैपनि ठूला भनाउदा नेता तथा मन्त्री प्रधानमन्त्रीहरूले कुनै पनि छिमेकी मित्र राष्ट्रहरूसंग सन्धी सम्झौता गर्नुअघि पर्याप्त मात्रामा गृहकार्य गरेर सम्झौता गर्दा राम्रो हुन्छ। हरेक सन्धी सम्झौता हेर्दा लाग्छ, मुखमा रामराम बगलीमा छुरा को उक्ति चरितार्थ भएको छ। भारत भ्रमण कै दौरानमा भारतसंग दिर्घकालिन असर पार्ने कुनैपनि सन्धी सम्झौता हुने छैन, यो खालि सदभाव भ्रमण मात्र हो भनेको बोलिको तातो हावा सुक्न नपाउँदै किन कुन्नि के कारणले हो तुरुन्त त्यस्ता विवादित सन्धि सम्झौता गर्न पुगी हाले। एक त सर कारका मन्त्री मण्डलको त्यो विषयमा यथेष्ट कुराकानी तथा स्विकृत लिएका देखिएनन्, दोश्रो आफ्नै दल भित्र तथा प्रतिपक्षिहरूको समेत कुनै छलफल बिना नै सहिछाप गरेको देखिन्छ।

आखिर बोले पनि नबोले पनि कुरा त प्रष्टै छ नि सत्ता अलि लामो समय टिकोस्, देशविदेश भ्रमण पनि अलि लामो नै हुन्छ होइन र 'खैर' विदेशी लगानीको त यो सम्झौताले भारतीय उद्योगीहरूलाई खुसी भयो होला तर नेपालका आन्तरिक उद्योगहरूको रुण

रमेश कुमार महर्जन 'कीर्तिपुरे'

अवस्था बारे पनि यो सरकार, तथा इतरका प्रबुद्ध नेताहरूले केही संबोधन गरेमा निम्छुरा नेपाली उद्योगीहरूको मनमा अल्लि शितल्ला हुन्थ्यो कि 'प्रम' भारत जाने वेलामा अब त एमाओवादीको नेतृत्वमा रहेका सरकार का प्रमुखले सन् १९५० को सन्धीको पुनरावलोकन गरी नेपालीहरू माथि भइ-रहेको थिचोमिचो तथा हजारौं बिधा जमिन सिमा मिचिरहेको बारेमा भारत समक्ष निर्भिक भएर आफ्नो कुरा राखि यो अवैज्ञानिक सन्धी सम्झौता खारेजी गरी नया सम्झौता गर्ने ठूलो आशा भरोसा गरेका थिए, तर त्यसो भएन। दुई देशको सन्धी सम्झौता गर्दा Win Win सिद्धान्तको आधारमा गर्नुपर्थ्यो। नेपालमा भारतका प्रशिद्ध उद्योगीहरू टाटा, बिरला, मोडी जस्ता उद्योगीहरू आउदैनुन आफैपनि माछा मार्ने जस्ता ससाना भारतीय उद्योगीहरू नेपालमा आएर नयां उद्योगको नाममा ५ लाखको पुरानो सामान जोडजाड पारी १० लाखको पुँजि देखाई उद्योग दुईचार वर्ष चलायो पछि कुनै व्यक्ति मार्फत उद्योगी आफैले आगजनी गरी १० लाखको क्षतिपुर्ति नेपाल सरकारसंग माग्थो भने दिने कि नदिने। नदिएमा अन्तराष्ट्रिय सन्धीको मान्यता अनुरूप अन्तराष्ट्रिय रुपमा सरकार समक्ष मुद्दामाभिला हुनसक्छ अथवा हाम्रो उद्योग तपाईंको सरकारले गर्न सकेन त्यसैले हामी आफैले भारतीय उद्योगको सुरक्षा खातिर आफ्नै सेना उद्योगको सुरक्षार्थ राख्न खोजेमा सरकारले त्यतिबेला के जवाफ दिने हुन श्री पशुपतिनाथको भरोसा। त्यतिबेला हाम्रो राष्ट्रियता कहा पुग्ने हुन चेतना भयो।

एउटा भारतीय कम्पनीले नेपालमा कुनै प्रकारको औषधी कम्पनी खोल चाहेमा एकसय खर्च गरी निवेदन दिएमा काम तमाम हुन्छ, जब नेपालीले भारतमा गएर सोही प्रकारका औषधी उद्योग खोल चाहेमा पच्चिसहजार डलर शुल्क तिर्नु पर्दछ, त्यसको अतिरिक्त प्रत्येक Brand को छुट्टै दश दश हजार तिर्नु पर्ने हुन्छ। यहि हो त दुईपक्षिय लगानीको आधार। नेपालमा स्वेच्छापूर्वक आई दिनमै करोडौंको व्यापार गर्ने कवाडी व्यवसाय हालका दिनहरूमा खुवै फस्टाएको देखिन्छ। सामान लिंदा कवाडी भाउमा लिने वेच्दा आफु अनुकुल भाउ राखेर बेच्ने यस्ता कवाडीका अधिकांश व्यापारीहरूले प्रचलित कानुन अनुसार करको दायरामा समेत आएको देखि दैन। ऊनीहरू मध्ये कुनैकुनैलाई चाहि भारतीय राजदुतावासको सिफारि श तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालयको दर्तासम्म दिएको देखिन्छ। जवकी सर कारले भ्याट, प्यान तथा स्थानीय कर गरी साना निमुखा व्यापारीहरूको ढाड सेक्ने गरी कर असुलिरहेका छन्।

यही हो न्यायको आधारमा व्यापार प्रवर्धन गर्ने नीति सरकारको। अब अलि बिषयवस्तु भन्दा बाहिर जांदा के देखिन्छ भने राज्यद्वारा बेपत्ता पारीएका वीर सपुतहरूको खोजि बिषयमा सेनासंग त्यस बिषयमा सोझ समेत डराउँछ, जव त्यहि सरकार ट्राफिक जाम भयो अब सेनाले प्रयोग गरि राखेको भद्रकालीको बाटो खोल्नुपयो भनि सेना समक्ष लाचार भएर पत्राचार गर्छ। वाह क्या काईदाको कलात्मक सस्तो लोकप्रियता खोज्न जान्ने सरकार, यसमा त जति थपडी वजाए पनि कमै होला। त्यतिबेला आफ्नो पार्टीको संयुक्तजनमोर्चाको संयोजक हालका प्रम भएको बेला वि.स २०५१ सालमा तत्कालिन शेरबहादुर देउवाको सरकार समक्ष बुझाएको ४० बुदे माग पत्रको २८ बुदामा लेखिएको छ, सन् १९५० को असमान सन्धी खारेज गर, भारतीयहरूलाई ध्यचप एभकप्ते को व्यवस्था गर, मिचिएको सिमानाका जग्गाहरू अविलम्ब फिर्ता गर आदि आदि, तर आज उनी नेतृत्वको सरकार ले समेत भारत प्रभुका सामु मज्जाले घुडा टेकेका छन्। आफ्नो पार्टीको पुरानो Agenda लाई काखिमुनि च्यापि नामै नसुनेका नौला नौला शब्दका सन्धी सम्झौता गर्दैजानुले नेपालीहरू माथि पुरानो जर्जिरले त्यसै बाधिराखको छ, थप जर्जिरले बाधि नेपाली जनताको आशाको सांनो टयान्छो पनि छिनालेको आभास भएको छैन। खोला पैसाको भोला भन्ने जलविद्युत सम्बन्धी नीतिमा समेत बिगतका सरकार जस्तै यो सरकार पनि कुहिराको काग भै रुमल्लिरहेको छ। माथिल्लो कर्णाली, अरुण ३ तथा जुम्लाको परियोजनाहरू सबै भारतीयहरूको भोलामा परिसकेको दृष्टान्तलाई अब कसैले पर्दा हाल्न सक्दैनन्।

यी ठूलूला जलविद्युतीय परि योजनाहरू भारतले चाहेको वेलामा मात्र वनाउँदै जो अन्यथा आफ्नो पोल्तामा थुपार्ने बाहेक अरु काम गरेको छैन। यसरी वर्तमानमा आउदा खोला पैसाको भोला भन्ने उक्ति अब नेपालका खोला दिल्लीदरवारको भोला भनेमा सरमाउनु पर्ने छैन। नेपालका कुनैपनि सरकारले यस्ता ठूलूला जलविद्युतीय परियोजनाहरू विदेशीको पोल्तामा पार्नु अगाडि नेपालका सर्वोच्च संसदमा समेत यथेष्ट छलफल नचलाईकन सिधा नै विदेशी प्रभुहरूलाई टक्याएको देखिन्छ।

बिप्पा सम्झौता भएको पनि भन्दा दुई महिना भैसकेको परिपेक्षमा अबको हाम्रो दायित्व भनेको, भैसकेको सम्झौतालाई भविष्यमा कार्यान्वयनको लागि आवश्यक गृहकार्य गरी कानुनी नीति निर्माण गर्ने।

हाललाई बिप्पा सम्झौताको बदलामा भारत सरकारले नेपालको प्रशासन लाईन, सडक मर्मतको लागि भनेर १.७५ प्रतिशत व्याजमा रु. २० बिलियन नेपाललाई ऋण स्वरूप उपलब्ध गराउने भनिएको छ। यस बाहेकका अन्य सुविधाहरू लिनको लागि नीति तथा आधार तयार पारी थप सुविधाहरू लिन तर्फ पाहिला चाल्नु नै देश र जनताको हितमा होला।

ramesh_maharjan@yahoo.com

जात्रालाई महोत्सवको रुपमा लाने कि ?

प्रत्येक वर्ष कीर्तिपुर नगरवासीले आ आफ्नै मौलिक किसिमबाट जात्रा मनाउँदै आएका छन्। सांस्कृतिक बाजा बजाई विभिन्न किसिमका पूजा आजा गरि भोज खाने, खुवाउने र रमाईलो गर्ने दिनको रुपमा जात्रा मनाउँदै आएका छन्। आज भन्दा सयौं वर्षदेखि निरन्तर रुपमा एकै किसिमबाट जात्रा मनाउँदै आएका छन्।

एउटै प्रकारबाट निरन्तर रुपमा जात्रा मनाउँदा अब कीर्तिपुरवासीलाई के फाइदा हुने छ भनी सोच्नुपर्ने बेला आएको छ। एकै किसिमबाट आफू आफू मात्र रमाइलो गर्दै जात्रा मनाउने, परम्परालाई मात्र जोड दिने की जात्रालाई पनि समयको माग अनुसारको रूपान्तरण गर्दै जाने भनेर। जात्राको क्रममा कीर्तिपुरवासीले लाखौं रुपैया खर्च गर्छन्, परिश्रम गर्छन् र मेहनत गर्छन्। कीर्तिपुरवासीले मनाउने जात्रा हेर्न आउने कीर्तिपुर वहरिबाट पनि आउने गरिन्छ। जात्राको क्रममा विभिन्न सांस्कृतिक पहिचान भएका विशेषताहरू देखाउने, आफूहरूले नै हेर्ने गरि सकिन्छ।

वास्तवमा जात्रालाई अहिलेको समय अनुसा कीर्तिपुरमा महोत्सवको रुपमा विकास गर्नुपर्ने अवस्था छ। महोत्सवको रुपमा विकास गर्न सकियो भने न्यापारिक दृष्टिकोण, आय आर्जनको दृष्टिकोण र कीर्तिपुर नगरको पहिचानलाई प्रचार प्रसार गर्ने दृष्टिकोणबाट पनि राम्रो वातावरण बन्ने कुरामा कसैको पनि दुई मत हुदैन होला।

अतः जात्रामा सक्रिय हुने न्यक्तिहरूका साथै स्थानीय निकायले पनि कीर्तिपुर नगरभित्र नगाउँ, पांगा र कीर्तिपुरमा गरिने फरक फरक दिनमा ठाउँ विशेषको महोत्सवको रुपमा रूपान्तरण गर्ने भनी बहस गर्नुपर्ने आवश्यकता भएको कुरालाई ध्यान दिनुपर्ने अवस्था छ।

यस्तै रहेछ यहाँको चलन

राम महर्जन

नगाउँ, की.न.पा. १६

यहि कार्तिक ११ गते नेपाल संवत ११३२ को नयाँ वर्षको चियापान तथा भिन्तुना आदान प्रदान कार्यक्रममा एनेकपा माओवादीका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' प्रमुख अतिथि हुनुहुन्थ्यो।

आफ्नो चुनावी क्षेत्रको वासिन्दाले निम्तोमा आइदिनु भएकोमा उहाँलाई धन्यवाद दिने पछि। साथै वर्तमान प्रधानमन्त्री बाबुराम भट्टराईकी श्रीमती हिसिला यमि पनि सो कार्यक्रममा सरिक भै सुनमाथि सुगन्ध थपी दिए सरह भन्नुमा अनपयुक्त नहोला।

कामरेड अध्यक्षज्यूबाट सो चियापान कार्यक्रममा न्हूँदाँ लसताय ज्वजलपा भन्ने नेवारी शब्द बोल्नु भयो। उपस्थित समुदाय दंग पयो। साथै दुईशब्द बोल्ने क्रममा बडो रोचक कुरा पनि स्मरण गराउनु भएको थियो। संविधान सभाको चुनाव पछि कीर्तिपुर डाँडामा आयोजना गरिएको सभामा कीर्तिपुर वासीले उहाँलाई "एउटा कलम र भारु" उपहार स्वरूप दिएको थियो रे। त्यो उपहार पाएको भारुको मतलव भ्रष्टहरूलाई बढाउने र कलमको मतलव नयाँ संविधान लेख्ने रे। ती उपाहार पाएको सामानहरू आजसम्म कोठामा सुरक्षित राखेको छु रे। यस काम

किन गर्नुपयो १ कुरो त बडो समय सान्दर्भिक नै छ जस्तो लाग्दछ। किनभने जुन कामको लागि दिइएको उपहार हो ती दुवै काम उहाँको कार्यकालमा कति भयो र कति भएन नेपाली जनताले मुलाङ्गन गरि एकै होला। कमसेकम आफूले पाएको उपहार को सम्भना त गर्नुभयो काम हुन नसकेपनि १ नेपाली जनतालाई काम गरि देखाउनु पर्दैन प्रायश्चित भए काफी छ। नेपाली जनतालाई काम भन्दा पनि दुई शब्द मित्रो सुन्न पाए पुग्छ। किनकी यो परम्परादेखि चलि आएको चलन नै भइसक्यो। त्यसैले यो परिपाटीलाई संगीतले पनि साथ दिइर खिकेो छ। "यस्तै रहेछ यहाँको चलन" पंचायती शासकहरूले पनि जनतालाई यस्तै भुक्याउने खालको शब्द जाल मै ३० वर्ष खाइ गए। प्रजातन्त्रवादीहरूले आपसी लुछचुडीमै १० वर्ष बिताए लोकतन्त्रवादीहरू लगायत गणतन्त्रवादीहरू समेतले पनि मात्र जनता भुक्याउने षडयन्त्रकारी भाषा र छलकपटको जालो बुन्ने काम गरेको देख्न पाइयो। अबको सरकार पनि विकासको नाउँमा राष्ट्र नै दाउमा राखी जुवा खेल्ने जस्तो गरि "विपा सम्झौता" गरि आएको देखियो। खै अब कसले यो देशको सही तर मनले चिन्तन गर्ने हो ? अझै कतिसमय कुर्नु पर्ने हो ? आजसम्म अनभिज्ञ नै देखिन्छ। पक्का नेता पाउने कहिले ?

सात गाउँले जात्रामा लोप भएको देउला थकाली वनाउने भोज

बलि दिएको नेकुं राँगाको टाउकाको सीका:भू गरिन्छ । आजकल देउलालाई लाइनमा राखी भोज नख्वाएपनि मासुको भाग भने दिइने चलन रहेको छ । यसरी देउलालाई नै थकाली बनाएर भोज खाने मात्र हैन सीका:भू सम्म पनि गराउनेलाई नेवार समुदाय भित्र पहिले जातीय समानता छ भन्ने एउटा उदाहरणको रूपमा लिन सकिन्छ ।

थिंलाथ्व अस्टमीदेखि दशमी सम्म काठमाण्डौंका दक्षिण पश्चिम भेगमा मनाईने जात्रालाई सात गाउँले जात्रा भन्दै आएको छ । सो जात्राको क्रममा विभिन्न चलन र हेका मध्य नेवार समुदायभित्र दला अर्थात देउलालाई थकाली बनाई खाने भोज अहिले लोप भइसकेको अवस्था छ । सो भोजको विषयमा कीर्तिपुरको इन्द्रायणी जात्रा (नेपालभाषाबाट प्रकाशित श्रीकृष्ण महर्जनद्वारा लेखिएको) पुस्तकबाट अनुवाद गरिएको:

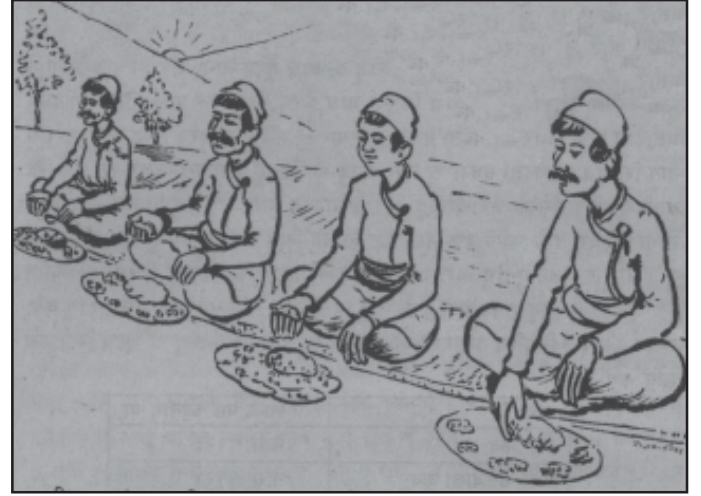
कीर्तिपुर, सतुंगल, ब्विसगां, ल्हंखा, मच्छेगां, तपख्य:, साथै काठमाडौंको दक्षिण पश्चिमका नेवारहरूले संयुक्त रूपमा पीठ देउताको रूपमा मानेर आइरहेका च्वब:खु (माथिल्लो व:खु)मा हरेक वर्ष थिंलाथ्व दशमी कीर्तिपुरमा जात्रा हुने दिन प्व: अर्थात द:लालाई थकाली बनाएर भोज खुवाउनुपर्ने परम्परा छ । च्वब:खु (माथिल्लो बल्खु)भन्ने स्थान काठमाण्डौं जिल्लाको तिनथाना गाविस वडा नं. १ को इन्द्रमती बल्खु खोला क्षेत्रलाई भनिन्छ । त्यहि ठाउँमा रहेको पीठ देवतालाई विष्णुदेवी भन्ने गरेको छ, भने नेवार समुदायले च्वब:खु भन्दै आएका छन् ।

दशमीको दिन सवैभन्दा पहिले सतुंगलका कुश्लेवाट गणमा रहेका देवताहरूलाई पुजा गरिन्छ । त्यसपछि कीर्तिपुरका प्व: अर्थात देउलाले त्यसै गरि पुजा गरिन्छ । अनि क्रमैशत तीन तीन चोटि सतुंगलका द:ननी गुठिका थकाली, सतुंगलकै दज: गुठिका थकालीले पूजा गरिन्छ । त्यसपछि गणेश पुजारीले वोका बली दिइन्छ । त्यसपछि देउलाले फेरी ती वोकाको टाउको सतुंगलका मूल थकालीलाई हस्तान्तरण गरिन्छ । त्यस्तै वोकाको कलेजो पनि देउलाले नै थकालीलाई हस्तान्तरण गरिन्छ ।

देउलालाई बलि दिएको वोका पीठ देउताको पछाडीतिर नाच्ने गरि फाल्नुपर्ने परम्परा छ । सो वोका फाल्ने कार्य पनि देउलाहरूले नै गरिन्छ । त्यसरी नाच्ने गरि फाल्न सकेन भने थकालीले गालामा चर्काउने परम्परा पनि रहिआएको छ । त्यसपछि सतुंगलको मूल नाइके र देउला अर्थात कीर्तिपुरका द:ला गुठिका थकाली बसी नेकुं म्ये अर्थात

देउलालाई लाइनमा नराखी मल:जा भोज खाने गर्दै आइरहेको छ ।

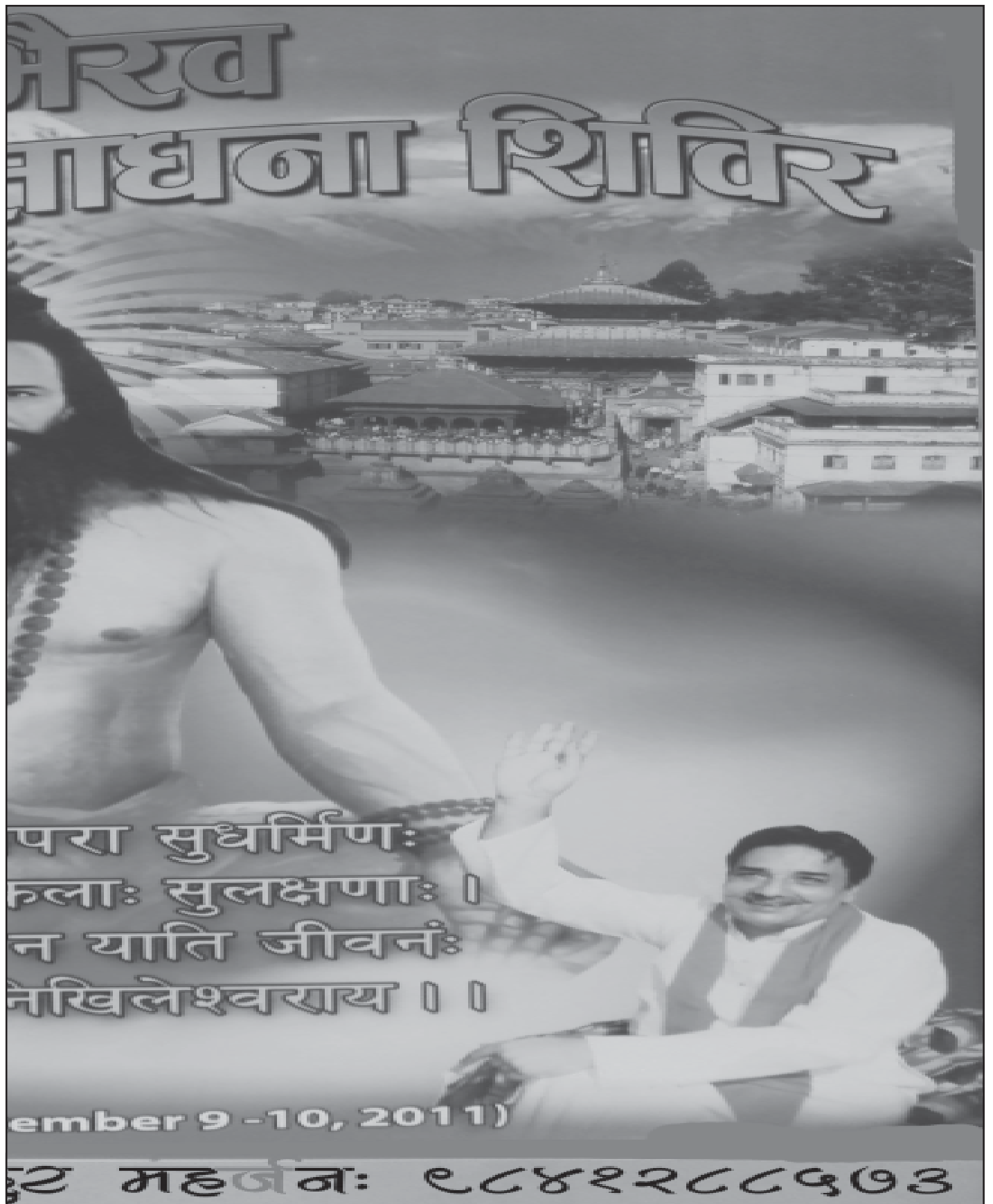
पीठ देउलालाई समेत भाग राखेर खाने उक्त भोजलाई नै देउला थकाली बनाएर भोज खाने भन्दै आएको छ । सो भोज खाने समयमा सवैभन्दा माथि पीठ देउता, त्यसपछि देउला, त्यसपछि क्रमश: सतुंगलका द:ननीका थकाली, दज: गुठिका थकाली, देउता हेर्ने पहिचा बस्ने र भोज खाने परम्परा रहिआएको छ । भोज खाइसकेपछि सीका:भू अर्थात अन्तिम भोजको रूपमा राँगाको टाउकाको विभिन्न अंग सहित खाने परम्परा रहिआएको छ । देउलालाई वोकाका चार अंगका मासु भाग राखेपछि देउलालाई नै थकाली बनाएर सीका:भू गरिन्छ । एक दिन

अगाडी बली दिएको नेकुं राँगाको टाउकाको सीका:भू गरिन्छ ।

आजकल द:ला अर्थात देउलालाई लाइनमा राखी भोज नख्वाएपनि मासुको भाग भने दिइने चलन रहेको छ ।

यसरी देउलालाई नै थकाली बनाएर भोज खाने मात्र हैन सीका:भू सम्म पनि गराउनेलाई नेवार समुदाय भित्र पहिले जातीय समानता छ भन्ने एउटा उदाहरणको रूपमा लिन सकिन्छ ।

नेपाली भाषाको माध्यमबाट नेपालभाषा सिकौं

नेपालभाषा ————— नेपाली भाषा

गबले वनेत्यना ? -	छिकपिनि बाया नां छु ? -
कहिले जानुहुन्छ ?	तपाईंको बुबाको नाम के हो ?
जि छैँय वनेत्यना ? -	जिमि बाया नां ज्ञान खः ।
म घर जान लाग्दैछु	मेरो बुबाको नाम ज्ञान हो ।
कन्हय वनेत्यना -	छि, दाजुकिजापिं दु ला ? -
भोलि जाँदैछु ।	तपाईंको दाजुभाइहरु हुनुहुन्छ कि ?
थुक्रिया मू गुलि ? -	जिमि छम्ह दाजु दु -
यसको मोल कति ?	मेरो एकजना दाजु हुनुहुन्छ ।
अन ग्वःह मनु दु ? -	जि किजा छम्ह नं दु -
त्यहाँ कतिजना मानिस छन ?	मेरो एक जना भाइ पनि छ ।
व सु खः ? -	छि, तःकेहेंपिं मनु ला ? -
वहाँ को हुनुहुन्छ ?	तपाईंको दिदीबहिनीहरु छैनन ?
छ सु खः ? -	जि केहें छम्ह दु ।
तिमी को हो ?	मेरो एक जना बहिनी छ ।
मिहगः वा वल ? -	छिगु लजगा छु खः ? -
हिजो पानी पन्यो ।	तपाईंको व्यवसाय के हो ?
जि नीदें दत -	जि जागिर मनु ।
म वीस वर्षको भएँ ।	मेरो जागिर छैन ।
छिगु छैँय गन ? -	जि व्यापारी खः -
तपाईंको घर कहाँ हो ?	म व्यापारी हुँ ।
गनं भाया दियागु ? -	जि छम्ह विद्यार्थी खः ।
कहाँबाट आउनु भयो ?	म एकजना विद्यार्थी हुँ ।
छैँय सु सु दु ? -	जि छम्ह शिक्षक खः ।
घरमा को को हुनुहुन्छ ?	म एक जना शिक्षक हुँ ।

क्रिकेटको लोकप्रियता दिन प्रति दिन बढ्दै

नवीन महर्जन

फुटबल पछि विश्वभर अहिले क्रिकेट खेलको क्रेज छ । चाहे शहर होस् चाहे गाउँ होस् अहिले बच्चा, यूवा र प्रौढलाई समेत यस खेलको रोमाञ्चकले मुग्ध गरिसकेको छ ।

विशेष नेपालमा दक्षिण एशियाली क्षेत्रमा नै यसको लोकप्रियता बढ्दै गइरहेको परि प्रेक्षमायस खेलप्रति आकर्षण बढ्दै गइरहेको छ ।

विशेष गरी नेपाली युवा खेलाडिहरूले एसीसी टुफी अन्तर्गत विभिन्न उमेर समुहमा सफलता हात गर्दै गइराखेको साथै आइसीसी टुफी अन्तर्गत विभिन्न खेलमा उत्कृष्ट प्रदर्शन गरि-राखेको हिसाबले यसको लोकप्रियता बृद्धि भैरहेको हो ।

हाम्रो कीर्तिपुरमा रहेको अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट मैदानमा खेल हेर्ने दर्शकहरूको पनि कुनै कमी छैन । सन् २०१० मा नेपाल र अमेरिका विच भएको आई.सी.सी. वर्ल्ड क्रिकेट लिग डिभिजन ५ अन्तर्गतको फाइनल खेलमा दर्शकहरूको उपस्थिति १० हजार भन्दा बढी दर्शकहरूको उपस्थिति थियो । यहि आउने मंसिर १७ गते शनिवारदेखि

ए.सी.सी. ट्वान्टी ट्वान्टी क्रिकेटको तेस्रो संस्करण शुरु हुँदैछ । यो प्रतियोगिता सन् २००७ देखि कुवेतबाट शुरु भएको हो ।

आजकल एक दिवशीय खेलभन्दा पनि ट्वान्टी ट्वान्टी खेलको रोचकतामा वृद्धि भएको छ । हुनत टेष्ट क्रिकेट, एकदिवशीय एवं ट्वान्टी ट्वान्टी खेलको आफ्नै अस्तीत्व छ तर अहिलेको व्यस्त समयमा सबभन्दा बढी ट्वान्टी ट्वान्टी खेल हुँदैछ ।

नेपालको लागि श्रीलंकन प्रशिक्षक पुवुदु दासनायके र कप्तान पारस खडकाले होम ग्राउण्ड र अपार दर्शकहरूको समर्थनले नेपालले उत्कृष्ट प्रदर्शन

गर्ने जनाइएको छ । यस प्रतियोगितामा उत्कृष्ट ४ टिमले अर्को वर्षमा यू.ए.ई मा हुने आई.सी.सी. वर्ल्ड ट्वान्टी ट्वान्टी क्रिकेट खेलमा सहभागी हुनेछ ।

अवश्य पनि क्रिकेट प्यानहरूले यस प्रतियोगितालाई आत्मसात गर्नेछ । जस्तै गर्दा नयाँ नयाँ खेलाडिहरूलाई अभ्यस खेलमा आकर्षित गर्नेछ ।

स्मरण रहोस् यस खेललाई उकास्न गत २६ गते साउथ वेष्ट क्रिकेट क्लबको पत्रकार सम्मेलन गरी क्लबले जानकारी दिई खेलाडि समेत घोषित गरी सकेको छ । चाँडै यस क्लबले विभिन्न विद्यालयमा नेट हालि खेलाडिहरूलाई प्रशिक्षण दिने योजना राखिएको छ ।

कीर्तिपुरको इन्द्रयाणी जात्राको क्रममा खटमा राख्ने मूर्ति मूर्तिहरू

कीर्तिपुरको इन्द्रयाणी जात्राको क्रममा दुई वटा खट हुन्छ । सानो खटमा गणेशको ठूलो मूर्ति हुन्छ । ठूलो खटमा इन्द्रयाणीको ठूलो मूर्तिका साथ साथै ब्रम्हायणी, रुद्रयाणी, कौमारी, वैष्णवी, बाराही, चामुन्दा, महालक्ष्मी, भैरव, गणेश, सिम्बा र धुम्बाको मूर्ति राखिन्छ । त्यसै गरी ठूलो खटमा स्थानीयवासीले कथितिया महाद्यः भन्ने गर्दै आएको जुँगा भएको, अलिकति हसिलो अनुहारको मूर्ति पनि राखिन्छ । सौ मूर्ति महादेवको मूर्ति हो भन्ने गरिन्छ ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

हाम्रा प्रातः स्मरणीय पुज्य

श्री मोहनलाल महर्जन

वि.सं.१९९३ मा जन्मनु भै

यहि २०६८ मंसिर १ गते

७५ वर्षको उमेरमा

स्वर्गारोहण हुनु भएकोले

दिवंगत आत्माको चीर

शान्तिको कामना गर्दै

हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण

गर्दछौं

स्व. मोहनलाल महर्जन

जन्म: वि.सं.१९९३

निधन २०६८ मंसिर १ गते

डुंगोल परिवार
शहिदपथ, की.न.पा. ९

डिआर महर्जन

मानव गति विज्ञान एउटा विधि हो जुन विधिमा आफ्नो स्वास्थ्यलाई ठीक पार्न सम्पूर्ण मांसपेशीलाई सही ढंगले प्राप्त गर्ने काम हुन्छ । प्रत्येक मांसपेशी शरीरका खास भागसँग सम्बन्ध राखी कार्य गरिरहेका हुन्छन् । जस्तै पाचन प्रणाली, रक्तसंचार र अन्य खास खास अंगहरू । यदि मांसपेशीले सही ढंगले कार्य गर्न नसकेमा शरीरका सम्बन्धित भागमा समस्या उत्पन्न हुन्छ ।

मानव गति विज्ञानको उदय सन् १९६४ मा भएको थियो । यसलाई अमेरिकन चिरोप्राक्टर मानिने जर्ज गडलर्टले विकास गर्नुभएको थियो । उहाँले उपचारको क्रममा खुट्टा दुखेर असहाय भएका विरामीमा

मानव गतिविज्ञानको महत्त्व

माथिल्लो खुट्टाको भागमा मसाज गर्दा आराम भएको तथ्य पत्ता लगाउनु भएको थियो तर पर्णाम सधैं उस्तै भएन । अर्क डा. च्यापम्यान भनिने एव इस्टियोप्याथले भने शरीरक विभिन्न भागमा प्रेसर प्वाइन्टहरू रहने पत्ता लगाएका थिए यसैगरी सन् १९३० मा टेरिन् बेनिट भन्ने एक इस्टियोप्याथले उस्तै प्रकारका प्रेसर प्वाइन्ट चाप केन्द्रहरू) खप्परमा पनि हुने दावी गरेका थिए ।

यसप्रकार एकजना मानवगति विज्ञानका विज्ञले विरामीको परीक्षण गर्ने र शारीरिक अप्ठ्याराहरू भए नभएको समेत पत्ता लगाउन कोशिस गर्ने लगायत अन्य पक्षहरूमा पोषण तत्वको अभाव, शक्तिको अभावमा के हुन्छ भनी स्वास्थ्य परीक्षण समेत गर्न सक्ने भएकोले यसको महत्त्व अधिकतम भएको उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

मानव गति विज्ञानको महत्त्वलाई निम्न बुँदामा उल्लेख गरे अभ्यस स्पष्ट पार्न सकिन्छ ।
(१) मोटर क्रियात्मक विश्लेषण
(२) मानवक्रिया विज्ञान सिद्धान्त उपयोगिता
(३) शारीरिक स्थितिबारे ज्ञान
(४) सुव्यस्थित अभ्यास कार्यक्रम
(५) प्रभावकारी शिक्षण र प्रशिक्षण
(६) सुरक्षित सामानको निर्माण तथा छनौट
(७) खेलकूतमा मूल्याङ्कन
(८) अनुसन्धान र वैज्ञानिक साहित्य

पाँगाको विष्णुदेवी जात्रा

मनरा

कीर्तिपुर क्षेत्रको सात गाउँले जात्रा मध्ये पाँगाको विष्णुदेवी जात्रा पनि एक हो । पाँगाको पीठ कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं.१८ स्थित भाजंगलमा विष्णुदेवीको मन्दिर रहेको छ । उक्त मन्दिरमा अमूर्त ढुङ्गाका मूर्तिहरू रहेका छन् । विष्णुदेवीको पितलको मूर्ति बनाई कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं.१० पाँगा लाछिमा विष्णुदेवी मन्दिरमा स्थापना गरिएको छ ।

त्यस्तै पाँगा देउखेलमा बालकुमारी मन्दिरमा पनि अमूर्त ढुङ्गाका मूर्तिहरू रहेका छन् । त्यस मन्दिरलाई बालकुमारी मन्दिर भनिन्छ । बालकुमारीको पितलको मूर्ति पनि पाँगा लाछिको विष्णुदेवी मन्दिरमै राखिएका छन् । तिनै दुईटा मूर्तिहरूलाई बेग्ला बेग्लै खटमा राखि गर्ने जात्रालाई पाँगाको विष्णुदेवी जात्रा गर्ने भनिन्छ ।

थिंलाथ्व सप्तमीको दिन सर्वप्रथम पाँगाको देउखेलमा रहेको बालकुमारी मन्दिरमा मन्दः म्ये (कुनै घाउ चोटपटक नलागेको राँगा जुन राँगा पाँगामा रहेका ज्यापुहरूको तीनवटा गुठिका गुठियारहरू मिलेर छानेर किनेर ल्याएको हुन्छ) को बलि दिन्छ । पाँगामा सबैभन्दा ठूलो गुथि तःगुथि, देगुथि, र चीगुथि गरि तीनवटा गुथिहरू छन् । देउखेलमा मन्द म्ये को बलिदिएपछि

उक्त मासु मध्ये आधा तःगुथिलाई दिइन्छ, आधा देगुथि र चीगुथिलाई दिइन्छ । जुन आफ्ना गुथियारहरूलाई परसादको रूपमा बाँड्छन् । देउखेलमा राँगाको बलिपछि लाछिमा रहेका विष्णुदेवी र बालकुमारीको मूर्तिलाई दुबालहरूको ह्रवंकालि गुथिका गुथियारहरूले पूजा गरेर बोकेर लाछिमा राखिएका खटमा राख्न ल्याइन्छ ।

ठूलो खटमा विष्णुदेवीको मूर्ति र सानो खटमा बालकुमारीको मूर्ति राखिन्छ ।

विष्णुदेवीको खट त्यहिं राखिराख्छ । बालकुमारीको खट बलि दिएको राँगाको मासु भाग लगाउन सकिएपछि बेलुका करीव दश एघार बजेतिर बाजा गाजा सहित देउखेलमा राख्न लैजान्छ । अष्टमीको दिनलाई म्याः भनिन्छ । पाँगालीहरूले विष्णुदेवीलाई लाछिमा र बालकुमारीलाई देउखेलमा पूजा गरिन्छ । उक्त दिन साँझतिर विष्णुदेवीको खटलाई बाजागाजा सहित जात्रा गरेर भाजंगलस्थित विष्णुदेवी मन्दिर परिसरमा राख्न लैजान्छ । त्यहाँ पनि दुबालहरूका गुथियारहरूले होम गरी पूजा गरिन्छ । आधा-रातमा पहिले बालकुमारीको खट देउखेलबाट बाजा गाजा नवजाईकन चोरेर ल्याएको जस्तो गरि उठाएर ढोकासीस्थित देचपामा राख्न लैजान्छ । त्यसपछि आधारातमै भाजंगलबाट

विष्णुदेवीको खट पनि ढोकासीस्थित देचपामा राख्न लैजान्छ । भोलिपल्ट नवमी अर्थात सिन्हःमूको दिन विहानदेखिनै दुबै खटमा र हेका विष्णुदेवी र बालकुमारीको पूजा आजा गरिन्छ । त्यसबेला बोका, कुखुरा, हाँस इत्यादि बलि दिने गरिन्छ । दिउँसो बाह्र एकबजेसम्म सबैले पूजा गरि सकेपछि दुबै खटलाई देचपाबाट उठाएर बाजा गाजासहित पाँगाको टोल टोलमा खटलाई घुमाइन्छ । त्यसबेलामा पनि टोल टोलका घर घरबाट पूजा गर्न ल्याउँछ । पूरा पाँगा क्षेत्र घुमाइसकेपछि बेलुका खटबाट मूर्ति फिर्केर विष्णुदेवी मन्दिरमा स्थापना गरी सकेपछि पाँगाको जात्रा सकिन्छ ।

यी खटहरू बोकी पाँगामा जात्रा गर्न पाँगाका तीनवटा गुथि मध्ये तःगुथिबाट १२ जना, देगुथिबाट ६ जना र चीगुथिबाट ६ जना गरी ३२ जना (जसलाई चिरपाः भनिन्छ)को जिम्मा रहेको हुन्छ ।

थुनुवाको डायरी-२०-

२०६७/०७/०९ मंगलवार

आज विहान ४ बजे निन्द्रा खुल्यो । बाहिर गएर दिसा गरेर आएँ । निन्द्रा लागेन । हिजो छोरी अनीता रोएकी दृश्य मेरो आँखामा झलझली नाचिर हेको छ । मैले यहाँ धेरै दुःख पाइ-रहेको छु भन्ने ठानेर रोएकी होलिन । मेरो यहाँको स्थितिबारे जानकारी दिन पत्र लेख्ने विचारले पत्र लेख्न थालें ।

प्यारी छोरी अनीता, शुभाशिर्वाद, हिजो ज्वाइँ र तिमी मलाई भेट्न आउँदा म साँच्चै खुशी भएको थिएँ । हामी बन्दीहरू चारैतिर ठूलठूला पर्खाल भित्र बसिहरनु पर्दा साँच्चै उकुस मुकुस हुन्छ । तिमीहरूले भेट्न आउँदा केही क्षणको लागि मात्र भएपनि हामी आरामले बाहिरी दुनियाँसँग सम्पर्क र राख्न पाउँछौँ । तर तिमी मेरो नजिक आउँदा तिम्रो नयनबाट फरिरेको बलिनन्द्रधारा आँसु बाढी भै मलाई बगाएर लैजान खोजेको थियो । तिम्रो आँसु देखेर मेरो मुटु छियाछिया पारी दियो । तिमी रोएको देखेर मलाई पनि रुन आएको थियो । तर मुटु गाँठो पारेर रोदन रोकेँ । हिजो सपनामा पनि म रोएको थिएँ ।

छोरी अनीता, आकाशमा चरी सरी स्वतन्त्र भएर उडि हिँड्ने मान्छे, म आज एक महिनादेखि भद्रबन्दी गृहमा बन्दी जीवन बिताइरहेको छु । तर बाहिर बसेर तिमीहरूले यहाँ भित्रको बारेमा जति सोचेका छौँ । यहाँ हामीलाई त्यस्तो केही दुःख छैन । बाहिर गणतन्त्र घोषणा गरेपनि गणतन्त्रको अनुभूति गर्न पाएको थिएन । यहाँ त पूरा गणतन्त्र आइसकेको छ । यहाँ आफ्नै आन्तरिक प्रशासन र नियम कानून छ । त्यो नियमलाई सबैले बराबर पालना गर्नुपर्छ । त्यो नियमको अवज्ञा गरे दण्डको भागीदार बन्नुपर्छ । यहाँको

नियम पालना गर्ने भने बस्न गाह्रो नहुने रहेछ । यहाँ मुट्ने, हग्ने, थुक्ने हरेकको लागि निश्चित ठाउँ तोकेको छ । त्यसैले यहाँ हरेक ठाउँ सफा सुगन्ध छ । यहाँ खेलाडिहरूको लागि भलिबल कोर्ट, वास्केटबल कोर्ट, ब्याडमिन्टन कोर्ट र टेबल टेनिश हल पनि छ । यहाँ चेस पनि खेल्न पाइन्छ ।

छोरी यहाँ राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकाहरू सबै, नाम चलेका राष्ट्रियस्तरका साप्ताहिक तथा मासिक पत्रिकाहरू पढ्न पाइन्छ । शनिवार र अरू बिदाको दिन बाहेक विहान १० बजेदेखि साँझ ४ बजेसम्म पुस्तकालय खुल्छ । शनिवार र अरू बिदाको दिनमा मन्दिरको प्रांगणमा बसी पत्रिका पढ्न पाइन्छ । साँझ टी.भी. हलमा टी.भी. हेर्न पाइन्छ । म बस्ने कोठामा पनि प्राइभेट टी.भी. छ । त्यसैले समय गुजार्न गाह्रो छैन । यहाँ धर्मनिरपेक्षताको प्रत्यक्ष अनुभव गर्न पाइन्छ । यहाँ सबै धर्मका मान्छेहरूले आफ्ना आस्था अनुसार धर्म मान्ने समान हक पाएका छन् । यहाँ मुसलमानहरूको लागि नमाज पढ्ने ठाउँ छ । ईसाईहरूको लागि प्रार्थना गर्ने ठाउँ दिइएको छ । ब्रम्हकुमारी राजयोग सेवा केन्द्र अर्थात ओमशान्ति हल नै छ । मन्दिरमा पूजा गर्नको लागि दुईवटा मन्दिर छन् । जहाँ शिव गणेश, कुमार, सरस्वती, वजरंगबली, संकटा इत्यादि छन् । ती मन्दिरहरूमा दैनिक पूजा गर्न एक जना पुजारी पनि राखेको छ । मन्दिरको सरसफाई र हेरचाह गर्न नाईके पनि नियुक्त गरि राखेको छ ।

छोरी म चीनि रोगको रोगी हुँ । चीनिरोग कुनै खतरनाक रोग होइन र हेछ । मुख बारेर नियमित औषधी सेवन गरेमा कन्ट्रोलमा राख्न सकिन्छ । यहाँ मलाई चाहिने औषधी यहाँबाट निशुल्क दिइन्छ । समय समयमा डाक्टरी परि

क्षण पनि हुन्छ । अहिले घरमा भन्दा यहाँ मेरो स्वास्थ्य राम्रो भएको महसुस गरेको छु । घरमा समाजसेवाको लागि यताउता जाँदा खाना खान समयको ठेगान थिएन न त सुत्ने समयकै ठेगान हुन्थ्यो । घरमा हुँदा राती एघार बजे भन्दा अगाडि कहिल्यै सुतेको थिएन बरु कहिलेकाँहि इन्टरनेट चलाउँदा चलाउँदै मध्यरात हुन्थ्यो । यहाँ त्यस्तो छैन । विहान ५ बजे उठ्छु । नित्यकर्म गरेर रेडियो सुन्दै घुम्छु । त्यसपछि चिया पिएर ओमशान्ति हलमा जान्छु । मुरली सुन्छु । ध्यान बस्छु । आठ बजेदेखि नौ बजेसम्म फिल्टरको पिउने पानी बाँड्छु । पानी थापेर कोठामा राख्छु । यहाँ विहान ९ बजेदेखि ११ बजे सम्म र बेलुका ५ देखि ७ बजेसम्म खाइसक्नु पर्छ । बेलुका ९.३० बजेसम्म ओछ्यानमा जानै पर्छ । नम्बर लागेपछि कुरा गर्न पाइँदैन । शान्त बातावरण भएपछि निन्द्रा लाग्छ ।

यहाँ चिया, कफी, दूध, नास्ता गर्न एउटा होटल छ । किराना पसल पनि छ । चामल बाहेक सबैथोक पाइन्छ । त्यहाँ सामानको मूल्य टाँसेको हुन्छ । कसैले ठग्न पाइँदैन । हामीसँग पैसा छैन भने उधारो पनि दिन्छ । तर त्यो पैसा हरेक महिनाको मशान्तिको दिन तिर्नु पर्छ । यहाँ हामीले खाना खान ४ वटा मेस छ । प्रत्येक महिनाको १ गते भान्सा फेर्न चाहे फेर्न पनि सक्छ । हामीले खाना खाएको थाल पनि माभन पडैन । खाना खाएर केवल भाँडा माभने ठाउँसम्म लगिदिनुपर्छ । त्यो भान्साले प्रत्येक महिनाको १ गते र १५ गते मासु खान दिन्छ । हिजो डाक्टरको कोठामा मेरो शरीरको तौ लिएको थियो । मेरो तौल बासाठी किलो र हेछ । बाहिर छँदा उन्साठी किलोमात्र थिएँ । यसरी मेरो तौल त तीन किलो बढिसकेको रहेछ ।

त्यसैले छोरी, मेरो स्वास्थ्यको बारेमा चिन्ता लिनु पर्दैन । मैले मन दहो बनाईसकेको छु । हामी कानूनी

राज्यलाई मान्छौँ । मेरो मुद्दाको फैसला भएको छैन । अहिले म थुनुवा मात्र हुँ । फैसला पछि मात्र म अपराधी हो कि होइन थाहा हुन्छ । न्यायाधिशले प्रमाण नहेरी आँखा चिम्लेर मुद्दाको फैसला गर्नुहुन्न होला । मलाई भ्वाइस अफ चिल्ड्रेन भन्ने डलरधारी संस्थाले फसाइएको हो । अहिले मुद्दाको पुर्पक्षको लागि मलाई थुनामा राखिएको छ । त्यसैले म कैदी होइन । म मात्र बन्दी हुँ । हाम्रा आफन्तहरू, मेरा साथीभाइहरू सबैजना ले मलाई निर्दोष ठानेका छन् । मैले सफाई पाउँछु भन्नेमा सबैजना धक्क छन् । सबैजनाले मलाई भेट्न आइरहेका छन् । आजलाई यति अरू पछि ।

तिमीलाई माया गर्ने बुवा यो पत्रलाई मैले नम्बर सहनाईकेलाई देखाएँ । उहाँले भर्को नमानिकन पढेर दिनुभयो ।

सधैँकै विहान १० बजे औषधी आन अस्पताल गएँ । आज मलाई रिंगटा लागेको जस्तो कस्तो कस्तो भयो । त्यसैले ब्लडप्रेसर जचाएँ । मेरो ब्लड प्रेशर लो भएछ । भोल पदार्थ बडी पिउनु पर्‍यो भन्यो । खाना खान जाँदा एक गिलास दाल लिएँ अलिकति नून राखेर पिएँ । खाना खाएर पुस्तकालयमा पत्रिका हेर्न गएँ । आज माईकबाट मेरो नाम बोलाइएको छैन । मलाई टेन्शन भयो । मलाई टेन्शन भयो भने भोक लाग्छ । चिउरा लिएर होटलमा गएँ । आज होटलमा छुवय्ला बनाई र राखेको रहेछ । एक प्लेट छुवय्ला रु.४० तिरेर लिएँ । चारचम्चा जति खाएको थिएँ माईकबाट तीनचोटि मेरो नाम बोलायो । ल को आएको होला भनेर चिउरा होटलमा राखेर ढोकामा गएँ । छोरा र भान्जा पवन आएका रहेछन् ।

“पुनरावेदनमा जाने भनेको के भयो ?” भेटघाटमा मैले सोधें । “पुनरावेदनमा जाने पक्का भैसक्यो । हतार गर्नु हुँदैन । केही समय लाग्छ ।” छोराले भन्यो, “चिन्ता

नलिनस । तपाईंलाई छिटो बाहिर निकाल्ने प्रयासमा लागेका छौँ ।”

“यदि मैले सफाई मात्र पाउने हो भने यहाँ जति दिन बस्नु परेपनि बस्छु ।” मैले भनें ।

“अस्ति जुजुभाइ दाइ र बन्नीलाल अंकल भ्वाइस अफ चिल्ड्रेनमा कुराकानी गर्न जानु भएको थियो । कुराकानीको क्रममा एकछिन त भोकाभोक भयो रे । पछि कृष्णकुमार कोमल भएर भन्यो रे, “हामीले मुद्दा चलाई सकेको छु । अब फिर्ता लिन मिल्दैन । अबदेखि यो केसमा त्यति ध्यान दिन्न, कसैलाई दवाव पनि दिन्न ।”

“स्कुलका शिक्षकहरूसँग कुरा गर्‍यो ?” मैले सोधें ।

“सात जनासँग कुरा गरिसकेँ । एकजना बाहिर जिल्लाका शिक्षक आउनु भएको छैन । हामीले शिक्षकहरू लाई मिशिल देखाएरके आधारमा विश्वास लाग्छ, भनेको भनेर सोध्दा सातै जनाले एकै मुखले भने हामीले त नजर राम सरले छोरी जसरी पाली राखेका बच्चाहरूलाई करणी उद्योग गर्ला भन्ने विश्वास छैन भनेको थिएँ । प्रहरीले विश्वास छ भनेर लेखि दिएछ भने ।” पवनले भन्यो ।

“आज ठूलो बा, सरव दाइ, रामकुमारी दिदी, रुद्र, नीलम दिदी र लक्ष्मी दिदी अनि म पनि एमाले केन्द्रिय पार्टी कार्यालयमा तपाईंको बारे कुरा गर्न गएको थिएँ । तपाईंलाई त सबै जनाले चिन्दो रहेछ । नजररामजीलाई वीरगंजदेखि नै चिन्छु । उहाँ त्यस्तो खराब चरित्रको मान्छेनै हुनुहुन्न भन्यो । आज बल्ल थाहा पाएँ । कहाँ कस्तो किसिमको सहयोग गर्न सकिन्छ, बुझूला भन्यो ।” मलाई सहयोग गर्न सबैजना लागि रहेको सुनेर मेरो मन आनन्दित भयो । अब म छिट्टै बाहिर जान पाउँछु कि जस्तो लाग्यो । आज बेलुका खाना खाएर ओमशान्तिमा गएँ । त्यहाँबाट फर्कने बित्तिकै सुतेँ ।

क्रमश ....

श्रद्धाञ्जलि शिक्षक मोहनलाल महर्जनलाई

पाँगाको शहिद पथमा श्रीमती ३ छोरा र २ छोरीको साथमा बस्दै आउनु भएको थियो।

तत्काल यस भेगमा भर्खर मात्र शिक्षाको उदय भएको बेलामा उहाँले कक्षा ८ सम्म जलविनायक आधार हाईस्कूल पाँगामा अध्ययन गर्नु भएको थियो। त्यसपछि काठमाडौं भगवतीवारीस्थित शान्ति निकुञ्ज हाईस्कूलबाट एसएलसी पास गर्नु भएको थियो। उहाँले आई एस्सी त्रिचन्द्र कलेजबाट जाँच दिनु भएको थियो।

तत्कालिन यस भेगको पहिलो एकमात्र हाईस्कूलको रूपमा रहेको श्री जनसेवा प्रौढ हाईस्कूलमा उहाँले २०१९ सालदेखि २०२९ सालसम्म विज्ञान र गणितको शिक्षकभै पढाउनु भएको थियो। नयाँ शिक्षा लागू भएपछि जलविनायक मिडिल स्कूल र जनसेवा प्रौढ शिक्षालय हाईस्कूल गाभी जनसेवा माध्यमिक विद्यालय भै दिउँसो संचालन भएपछि उहाँको क्षिपण पेशा छुटेको थियो।

उहाँ पहिलेदेखिनै तत्कालिन राजदरबार नारायण हिटीको कर्म-चारी भै काम गर्नु भएकोमा २०२९ सालमा राम्रो कामको कदर भै गोर खा दक्षिण बाहुवाट विभूषित हुनु भएको थियो। २०५० सालमा राजकीय संपति कोषको अधिकृत बाट तत्कालिन नियमानुसार अनिवार्य अवकासमा पर्नु भै निवृत्तिभरण प्राप्त गरी जीवनयापन

गर्दै आइरहनु भएकोमा यहि २०६८ साल मार्ग १ गते यस अनित्य शरीरलाई त्याग गरी परलोक हुनुभयो।

मानिस जन्मन्छ। जीवन यापन गरी विदा लिएर जान्छन् यो अनित्य शरीरको नित्य कार्य नै भयो। समग्रमा समाजको लागि गरेको योगदानले नै मानिसको पहिचान हुने हो। स्कूल संचालनमा अति कठिनाई भैरहेको बेलामा उहाँले शिक्षक भै गर्नु भएको योगदान अति सन्धानिय कार्य थियो। उहाँ विज्ञानको विद्यार्थी भएकोले विज्ञान र गणित विषयमा राम्रो दखल थियो। उहाँबाट पाएको शिक्षाले र राम्रो ज्ञान प्राप्त गरी आफ्नो काममा प्रगति गर्न पाएकाहरू हालसम्म पनि उहाँप्रति कृतज्ञ भैरहेका छन्।

यसरी आफ्नो कार्यकालमा आफूसँग भएको ज्ञान अरूलाई दिई आफूले सकेको समाजलाई योगदान गरी जानु भएकोमा हामी उहाँप्रति धेरै आभारी छौं। उहाँको निधनमा गहिरो शोक व्यक्त गर्दै शोक सन्तप्त परिवारले धैर्य धारण गर्न सकोस भन्ने कामना गर्दै दिवंगत आत्मालाई चिरशान्ति मिलोस भन्ने हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं।

— अर्जुन महर्जन

लत्कालिन विद्यार्थी

जनसेवा प्रौढ शिक्षालय
हाईस्कूल, पाँगा

नेपा:मि अर्जुन
किप्

मलाई थाहा छैन
म कति वर्ष बाँच्छु,
तर मेरो आशिष
तिमी धेरै वर्ष बाँच्नु।

मोडहरूमा कहि कतै
मलाई सम्झिएछ भने
अरु सबलाई तिमीले
आफ्नै सम्झि स्नेह बाँड्नु।

पिडा र व्यथा यहाँ सर्वत्र
सुख र सन्तोष मन भित्र
व्यक्त र अव्यक्त भित्र रुमलिएर
तिमी आफ्नो होस् नडराउनु।

आँसुको यात्रा

रामेश्वर श्रेष्ठ 'जलन'
बुंगमती, ललितपुर

३) अभावमा आँसु
पीडाका आँसु
मिलनका आँसु
विछोडका आँसु
आँसु हर समयका आँसु
आखिर मानव मनका आँसु

छल्किन्छ, कति दु:ख पीडा
बग्छ, सलल स्नीग्ध आँसु
केवल अभिषाप कुण्ठा
सजल सरल मुग्ध मुग्ध छ आँसु

मेरो प्रिय न्यानो जल
आँसु बगोस हरपल
रोगी समय घात(प्रतिघात) अविचल
रोशी कोशी बगुन कलकल

विना आँसु कठोर कठिन
रुखा सुखा जिवन
आँसु भरेपछि भावुक नयन
आनन्द आहा: त्यही छ जिवन

मिलन र विछोडको संगममा
बग्छ आँसु निरन्तर
जन्म र चितामाथी लासमा
खस्दछ आँसु बारम्बार

आँसुको थोपा पृथ्वीको रूप हो
सृष्टी र पतनको अग्रणी द्रुत हो ?
मोती हुन कि आँखाको शोभा आँसु
ज्योति हुन या सुखको आभा आँसु

यत्र तत्र सर्वत्र आँसु वरदान
पीडा दु:ख सुख संगमको हो शान
सफलता असफलता मिलन विन्दु पहिचान
रात पछिको नयाँ उमंग भरिएको विहान

आँसु मुटु भित्रको करुण तस्वीर
मुक भाषा मुदुल भावसार
खस्दछ तातो आँसु टपटपी जब
यो हो हार्दिक उदगार विवेक
तोते बोली मन पगाल्ने शक्ति सचेतक
धन्य आँसु महान शक्ति अभिषेक

आँसु प्रिय आँसु महिमा अपार
आँसु प्रकृति आँसु अमृत्य उपहार

+2 उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूलाई हार्दिक बधाई !

मंगल बहुमुखी क्याम्पस मा

B. B. S र B. ED. मा नयाँ भर्ना खुल्यो !

छात्रवृत्ति

नेपाल संवत् ११३२ को अवसरमा पहिला भर्ना हुने १० जना विद्यार्थीहरूलाई भर्ना र मासिक शुल्कमा ५० प्रतिशत छात्रवृत्ति।

— +2 तहमा ७५ प्रतिशत र ६५ प्रतिशत ल्याउने विद्यार्थीहरूलाई क्रमशः १०० प्रतिशत र ५० प्रतिशत छात्रवृत्ति।

— त्रैमासिक परीक्षामा प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति।

— दुर्गमबाट आएका विद्यार्थीहरूलाई विशेष व्यवस्था।

सम्पर्क

मंगल बहुमुखी क्याम्पस

कीर्तिपुर ३ नयाँबजार

फोन नं. ८३३०५४८

email:mangalhss@yahoo.com

हा
दि
क

ब
धा
ई

यस कलेजका Account Teacher 2011
Sep . मा ICAN वाट संचालित परि
क्षामा सफलभई एतिहासिक रूपमा
नेपालको प्रथम लेखा प्राविधिक Account
Teacher हुनु भएकोमा हार्दिक बधाई
तथा शुभकामना व्यक्त गर्दैछौं।

सहिद स्मारक कलेज

कीर्तिपुर -३, नयाँबजार

फोन ८३३३८३७, ८३३०२७८

BA, BBS मा नयाँ भर्ना खुल्यो

पाँगामा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर

स्त्रीरोग विशेषज्ञ डा.मेरिना श्रेष्ठ र सिनिरिय स्टाफ नर्स लक्ष्मी मानन्धरले गर्नुभएको थियो ।

जनरल चेकअप डा. सुर्जन महर्जन र डा. रवि शाहले गर्नु भएको थियो । आँखाको चेक जाँच डा. मोहन राज बज्राचार्य र सिनियर नेत्र सहायक राजेन्द्र महर्जनले गर्नु भएको थियो ।

आँखा शिविरको लागि निःशुल्क औषधीको प्रायोजन दिदी बहिनी समूह कीर्तिपुरले गरेको थियो । यस शिविरमा आँखा परिक्षण गर्दा मोतिविन्दुको रोगी फेला परेमा लायन्स क्लब अफ काठमाडौँ कीर्तिपुरले निःशुल्क अप्रेशन गरिदिने व्यवस्था मिलाएको लायन्स क्लब अफ कीर्तिपुरका अध्यक्ष र विन्द्रवहादुर प्रधानले जानकारी दिनुभयो ।

कीर्तिपुर सन्देश

गत मंसिर १० गते

शनिवार कीर्तिपुर सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्रले कीर्तिपुर पाँगामा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविरको आयोजना गरिएको थियो । सह-आयोजकहरूमा पाँगा महिला

बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. र लायन्स क्लब अफ काठमाडौँ कीर्तिपुर रहेका छन । उक्त स्वास्थ्य शिविरमा स्तन क्यान्सर, पाठेघर, आँखा र जनरल चेकअप गरिएको थियो । स्तन क्यान्सर र पाठेघरको जाँच

कीर्तिपुरमा होमस्टे तालिम

कीर्तिपुर सन्देश/

कीर्तिपुरको पर्यटकीय विकासको लागि कीर्तिपुरमा होमस्टे तालिम प्रारम्भ गरिएको छ ।

गत मंसिर ९ गते शुक्रवार कीर्तिपुरको हिलसाइड होटल एण्ड रिसोर्टमा प्रमुख अतिथि पर्यटन सचिव गणेश राज जोशीले पानसमा बत्ती बालि उद्घाटन गर्नु भएको थियो । कीर्तिपुर पर्यटन विकास समाजको

अध्यक्ष विजय महर्जनको सभापतित्वमा संचालन भएको उक्त कार्यक्रममा न.पा. प्रतिनिधि अनुज प्रधान र प्रमुख अतिथि पर्यटन सचिव गणेशराज जोशीले आफ्नो मन्तव्य राख्नु भएको थियो । एकदम छोटो किसिमले संचालन गरेको उक्त कार्यक्रममा पर्यटन सचिवले कीर्तिपुर क्षेत्रमा पर्यटन विकासको ठूलो संभावना रहेको बताउनु भयो ।

होम स्टे तालिमको आयोजना नेपाल सरकार पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, नेपाल पर्यटन वर्ष २०११ को सचिवालय भृकुटी मण्डप र नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान रविभवन, कालीमाटी रहेका छन भने स्थानीय सहयोगी पर्यटन विकास समाज कीर्तिपुर रहेको छ । मंसिर ९ गतेदेखि १५ गतेसम्म होम स्टे तालिम संचालन हुनेछ । उक्त तालिम कार्यक्रममा पाटन र कीर्तिपुर क्षेत्रका गरी करीव ३० जनाले भाग लिइरहनु भएको छ ।

पाँगाको मगबुँ फाँटको बाटो फराकिलो बनाउने

साविक बालकुमारी गाविस वडा नं.२ र चोभार गाविस वडा नं.९ को हाल कि.न.पा वडा नं.११ मा पर्ने मगबुँ फाँटको गोरेटो बाटोलाई चारधरे जाने मोटर बाटोको विच भागमा पर्ने पुरानो धारा भएको दोबाटोदेखि दक्षिण हुँदै सोदेखि पश्चिम गई उत्तर तर्फ इपचासम्मको गोरेटो बाटोलाई २० फुट फराकिलो पारी मोटर बाटोसँग जोड्ने गरी उक्त गोरेटो बाटोलाई ठूलो बाटो बनाउने भएको छ ।

उक्त बाटो बनेमा कि.न.पा १५ अन्तर्गत पर्ने थापा गाउँ, पाण्डेछाप, चिङगाउँ (क्वार) र बोसन खोला वरपरका हजारौ वासिन्दाहरूलाई अति सुविधा

पुग्न जानुकासाथै कीर्तिपुर पाँगाका बासिन्दाहरूलाई पनि त्यस भेगमा रहेका आ-आफ्ना जग्गा जमिनमा जान आउन अति सुविधा पर्ने छ । उक्त बाटो करीव एक किलोमिटर लामो हुनेछ । उक्त बाटो बनाउन त्यस क्षेत्रमा जग्गा जमिन हुने किसानहरूको भेलाले एउटा निर्माण समिति पनि बनाइएको छ । जसमा निम्न पदाधिकारीहरू रहेका छन । अध्यक्ष - बुद्धिवहादुर महर्जन, उपाध्यक्ष- हेमवहादुर महर्जन, सचिव- अर्जुनवहादुर थापा, कोषाध्यक्ष- जीवन महर्जन, सदस्यहरूमा - गोविन्द थापा, अष्टवहादुर महर्जन, पदमलाल महर्जन, नुच्छेवहादुर महर्जन, मैजु महर्जन, रामलाल महर्जन र राजवहादुर महर्जन रहनु भएको छ ।

रक्तदानमा सहभागी बनौ

६३ औँ अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवस २०६८ मंसिर २४ गते (१० डिसेम्बर २०११) को दिन नेपाल मानव अधिकार संगठन कीर्तिपुर शाखले महान रक्तदान कार्यक्रम आयोजना गर्ने भएकोले आफ्नो अमूल्य रगत दान गुर्न भई मानव मात्रको सेवागरीदिनु हुन हार्दिक अनोध गर्दछौ ।

कार्यक्रम:

मिति: २०६८ मंसिर २४ गते शनिवार

स्थान: कृष्ण क्याटरिड, कीर्तिपुर

समय: विहान ९ बजेदेखि २ बजे सम्म

आयोजक

नेपाल मानव अधिकार संगठन

कीर्तिपुर शाखा, कीर्तिपुर

समलटोलबासीद्वारा श्रामणेर हर्कको स्वागत .....

प्रथम संघनायक प्रज्ञानन्द महास्थविरको ११२औँ पुण्य जन्मदिनको अवसरमा बुद्धको जन्मभूमि लुम्बिनीमा आयोजना गरिएको कार्तिक २४ गतेदेखि मंसिर १२ गतेसम्म भएको १११२ जनाको प्रबज्या कार्यक्रम भएको थियो ।

उक्त कार्यक्रमको लागि कार्तिक २४ गतेदेखि २६ गतेसम्म सात दोबाटोस्थित खेलकुद परिसरमा तालिम दिइ कपाल खोरैर २७ गते लुम्बिनी प्रस्थान गरेका थिए । कार्तिक २८, २९, ३० गते श्रामणेर प्रबज्या तालिम दिएपछि मंसिर १ गते चीवर वस्त्र लगाई प्रबज्या दिक्षा दिइएको थियो । मंसिर २ गतेदेखि ७ गतेसम्म दानशील भावना अभ्यास, मैत्री करुणा मोदिता उपेक्षा अभ्यास, पंचशील, अष्टशील र दशशील दिक्षा प्रदान गरिएको थियो ।

मंसिर ८ गते लुम्बिनीबाट काठमाडौँ आउनु भइ त्रिपुरेश्वरस्थित वर्ड ट्रेड सेन्टरमा सबैजनालाई राखिएका थिए ।

९ गते बुद्धपूजा तालिम १० गते टुँडिखेलमा राष्ट्रपतिद्वारा दीप प्रज्वलन गरी प्रबज्या कार्यक्रमको समाप्त गर्नु भएको थियो । ११ गते १११२ जना श्रामणेरलाई छ, समूहमा विभाजन गरी कीर्तिपुर, पाटन, ठिमी, बनेपा, धर्मस्थली र मनमैजु गरी छ, स्थानमा भिक्षाटन गर्न पठाइएको थियो । जसमध्ये एक समूह कीर्तिपुरमा पठाइएको थियो । जलपान पश्चात श्रामणेरहरूलाई कीर्तिपुरको पुरानो बस्ती कीर्तिपुर डाँडा घुमेर भिक्षाटन गराइएको थियो । प्रत्येक टोलका वासिन्दाले आफ्नो घर अगाडि बसि आफ्नो गच्छे अनुसार चामल र रुपैयाँ दान गरेका थिए । भिक्षाटनपछि समलमै भोजन गराई विदा दिइएको थियो ।